

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till vissa lagändringar till följd av en ändring av äktenskapslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i äktenskapslagen, lagen om registrerat partnerskap, lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster, lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet, religionsfrihetslagen och lagen om assisterad befruktning. De föreslagna ändringarna är en följd av en redan stadfäst lagändring genom vilken bestämmelserna i äktenskapslagen blev könsneutrala.

I propositionen föreslås det att ett registrerat partnerskap genom en anmälan ska kunna omvandlas till äktenskap och att nya partnerskap inte längre ska registreras. I lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet stryks kravet på att en person som ansöker om fastställande av könstillhörigheten inte får vara gift eller leva i ett registrerat partnerskap.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft samtidigt som den redan stadfästa ändringen av äktenskapslagen den 1 mars 2017.

Propositionen innehåller inga ändringar i den lagstiftning som gäller socialskyddsförmåner eller social- och hälsovårdstjänster. De lagstiftningsändringar som behövs i dem bereds separat så att också de kan träda i kraft den 1 mars 2017.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 NULÄGE	4
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	4
2.1 Målsättning	4
2.2 De viktigaste förslagen.....	5
2.2.1 Omvandling av registrerat partnerskap till äktenskap	5
2.2.2 Registrering av partnerskap frångås	6
2.2.3 Lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet.....	6
2.2.4 Religionsfrihetslagen.....	7
2.2.5 Lagstiftning som hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.....	7
2.3 Annan lagstiftning.....	7
2.3.1 Lagen om hemkommun.....	7
2.3.2 Lagen om assisterad befruktning.....	8
2.3.3 Faderskap och vem som är vårdnadshavare	8
2.3.4 Adoption.....	8
2.3.5 Nordiska äktenskapskonventionen	8
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	9
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	10
DETALJMOTIVERING	12
1 LAGFÖRSLAG	12
1.1 Äktenskapslagen	12
1.2 Lagen om registrerat partnerskap.....	12
1.3 Lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster..	12
1.4 Lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet	12
1.5 Religionsfrihetslagen	13
1.6 Lagen om assisterad befruktning	13
2 IKRAFTTRÄDANDE	13
LAGFÖRSLAG	14
1. Lag om ändring av äktenskapslagen	14
2. Lag om ändring av lagen om registrerat partnerskap	14
3. Lag om ändring av 13 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster	15
4. Lag om ändring av lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet.....	16
5. Lag om ändring av 3 § i religionsfrihetslagen.....	17
6. Lag om ändring av 2 § i lagen om assisterad befruktning.....	18
BILAGOR.....	19
PARALLELLEXT	19
1. Lag om ändring av äktenskapslagen	19
2. Lag om ändring av lagen om registrerat partnerskap	20
3. Lag om ändring av 13 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster	23

RP 65/2015 rd

4. Lag om ändring av lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet.....	24
5. Lag om ändring av 3 § i religionsfrihetslagen.....	26
6. Lag om ändring av 2 § i lagen om assisterad befruktning.....	27

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

I december 2014 antog riksdagen en ändring (156/2015) av äktenskapslagen (234/1929) med stöd av vilken också personer av samma kön kan ingå äktenskap. Lagändringen baserade sig på ett medborgarinitiativ (MI 3/2013 rd). Ändringen gällde de bestämmelser i äktenskapslagen där termerna kvinna och man användes. Genom ändringen fick lagens 1 § 1 mom., 108 § 1 och 2 mom. samt 115 § 1 mom. en könsneutral ordalydelse.

Lagen om ändring av äktenskapslagen träder i kraft den 1 mars 2017. När riksdagen antog lagändringen förutsatte den att regeringen senast den 31 december 2015 överlämnar en proposition till riksdagen om de ändringar i andra lagar som en könsneutral äktenskapslag kräver.

I den gällande lagstiftningen är många av de lagar som innehåller begreppet äktenskap till sin ordalydelse tillämpliga som sådana också på makar av samma kön. Det finns dock också författningar där äktenskapet definieras som en institution mellan en kvinna och en man eller där regleringen bygger på detta tankesätt. Sådana är bl.a. lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet (563/2002) och lagen om assisterad befruktning (1237/2006).

Samboförhållanden och äktenskapsliknande förhållanden definieras också på olika sätt. I vissa bestämmelser definieras sambor som en kvinna och en man som lever under äktenskapsliknande förhållanden. Denna typ av bestämmelser finns i synnerhet i den lagstiftning som hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

I lagstiftningen finns det å andra sidan sådana bestämmelser om sambor och äktenskapsliknande förhållanden som är könsneutrala. Till vissa delar har saken särskilt beaktats i de handlingar som gäller beredningen av lagen i fråga. I motiveringen till bestämmelsen om domarjäv i 13 kap. 3 § i regeringens proposition (RP 78/2000 rd) om ändring av rättegångsbalken konstateras det t.ex. att personer av samma kön som stadigvarande lever i gemensamt hushåll kan jämföras med sambor. I fråga om en del bestämmelser har man inte särskilt tagit ställning till frågan i förarbetena till lagen. Ett exempel på detta är 11 § (RP 304/1994 rd) i lagen om hyra av bostadslägenhet (481/1995).

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att göra de nödvändiga lagstiftningsändringar som beror på ändringen av äktenskapslagen. Bestämmelserna ändras vid behov så att de lämpar sig också för par av samma kön. Syftet är dessutom att klargöra rättsläget när det gäller registrerade partnerskap.

Det ändrade äktenskapsbegreppet inverkar också på de bestämmelser som gäller samboförhållanden och äktenskapsliknande förhållanden. Avsikten är att dessa bestämmelser ska tillämpas på alla par oberoende av deras sexuella inriktning, om det inte uttryckligen föreskrivs något annat i bestämmelsen.

2.2 De viktigaste förslagen

2.2.1 Omvandling av registrerat partnerskap till äktenskap

I propositionen föreslås det att äktenskapslagen ändras så att makar som har registrerat sitt partnerskap i Finland ska kunna omvandla sitt registrerade partnerskap till äktenskap genom en gemensam anmälan. Ett anmälningsförfarande föreslås bli möjligt av den anledningen att hindren mot registrering av partnerskap har prövats före registreringen med tillämpning av bestämmelserna i äktenskapslagen. Parterna i ett registrerat partnerskap behöver således inte först skilja sig om de vill omvandla sitt förhållande till äktenskap. Denna lösning motsvarar i stor utsträckning de lagstiftningslösningar som man har stannat för i de övriga nordiska länderna. Bestämmelserna i Norden och i andra länder när det gäller regleringen av parförhållanden mellan personer av samma kön har behandlats i justitieministeriets publikation Hur parförhållanden mellan personer av samma kön regleras i olika länder (Utredningar och anvisningar 55/2014).

Anmälan om omvandling av ett registrerat partnerskap till äktenskap ska inlämnas till magistraten. Det anges ingen tidsfrist för att lämna in anmälan. Efter att ha fått parternas anmälan om att partnerskapet omvandlas till äktenskap ska magistraten göra behövliga ändringar i uppgifterna i befolkningsdatasystemet. I propositionen föreslås det därför att lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) ändras så att också uppgifter om att ett registrerat partnerskap omvandlats till äktenskap registreras i befolkningsdatasystemet.

Enligt förslaget är ett registrerat partnerskap giltigt som äktenskap från den dag då magistraten har tagit emot anmälan. Avsikten är att partnerskapet ska fortsätta utan avbrott som en juridisk institution efter att anmälan gjorts utan att det tidigare rättsförhållandet upphör och ett nytt uppkommer. I annat fall kan omvandling av ett registrerat partnerskap till äktenskap leda till rättsförluster. Som exempel kan nämnas att rätten till familjepension ofta är beroende av att äktenskapet eller det registrerade partnerskapet har ingåtts före en viss ålder och fortgått en viss tid före förmånslåtarens död. I sådana situationer är det viktigt att äktenskapet anses ha ingåtts den dag då partnerskapet registrerades.

Enligt 12 § i lagen om registrerat partnerskap (950/2001) är ett registrerat partnerskap mellan två personer av samma kön som registrerats i en främmande stat giltigt i Finland, om det är giltigt i den stat där registreringen förrättades. Utgångspunkten för ett erkännande är att skydda det utländska partnerskapet. Genom ett erkännande av ett utländskt partnerskap avgörs dock inte frågan hur rättsverkningarna av det utländska rättsförhållandet uppkommer. De bestäms med stöd av den materiella rätt som lagvalsnormerna anger. Även i fortsättningen är det möjligt att i Finland erkänna partnerskap som har registrerats utomlands. Det är dock endast ett i Finland registrerat partnerskap som med stöd av den föreslagna bestämmelsen kan omvandlas till äktenskap.

Ett förfarande som skulle göra det möjligt att i Finland genom en anmälan omvandla också ett i utlandet registrerat partnerskap till äktenskap skulle vara problematiskt av den anledningen att registrerat partnerskap inte utgör ett enhetligt begrepp globalt sett. Förutsättningarna för att registrera ett partnerskap motsvarar inte utomlands till alla delar den prövning av hinder mot äktenskap som görs i Finland. Rättsverkningarna av registrerade partnerskap varierar dessutom avsevärt mellan olika länder. Ett utomlands registrerat partnerskap som i Finland omvandlas till äktenskap skulle inte nödvändigtvis erkännas som äktenskap utomlands, vilket kunde leda till oklara situationer med tanke på förhållandets rättsverkningar.

Det finns också fall där ett i utlandet ingånget äktenskap mellan personer av samma kön har erkänts i Finland och registrerats i befolkningsdatasystemet som registrerat partnerskap. I sådana fall kan makarna i enlighet med 75 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster hos magistraten yrka rättelse av registeranteckningen och be att det utländska äktenskapet antecknas som äktenskap i befolkningsregistercentralen i stället för som registrerat partnerskap.

2.2.2 Registrering av partnerskap frångås

I propositionen föreslås det att möjligheten för par av samma kön att formalisera sitt partnerskap på det sätt som föreskrivs i lagen om registrerat partnerskap ska frångås. Propositionen har i princip inga verkningar på partnerskap som har registrerats före lagens ikraftträdande och inte heller på utomlands registrerade partnerskaps giltighet. Det föreslås att bestämmelserna i lagen om registrerat partnerskap ska tillämpas på dessa par också i framtiden. De bestämmelser i lagen om registrerat partnerskap som gäller ingående av registrerat partnerskap föreslås bli upphävda. Till övriga delar förblir lagen i kraft.

Under beredningen har man övervägt också andra alternativ, såsom att bibehålla möjligheten att registrera partnerskap eller att registrerade partnerskap automatiskt omvandlas till äktenskap.

Om möjligheten att registrera ett partnerskap bibehölls, skulle partner av samma kön kunna välja mellan registrering av partnerskapet och äktenskap. Begreppet registrerat partnerskap skapades dock i tiden uttryckligen för att man ville ge par av samma kön i stort sett samma rättigheter och skyldigheter som äkta par. I och med ändringen av äktenskapslagen finns det inte längre behov att upprätthålla en institution som nästan helt överlappar med äktenskap.

Ett förfarande där existerande registrerade partnerskap omvandlades till äktenskap utan särskilda åtgärder skulle vara problematiskt med tanke på de makar som redan har registrerat sitt partnerskap, men t.ex. av principiella skäl inte vill ingå äktenskap. I propositionen föreslås det därför att ett registrerat partnerskap inte kan omvandlas till äktenskap automatiskt, utan först efter en gemensam anmälan från makarna.

2.2.3 Lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet

Äktenskap eller registrerat partnerskap är enligt 1 § i lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet i princip ett hinder för att fastställa könstillhörigheten. Enligt lagens 2 § kan könstillhörigheten dock fastställas om maken ger sitt samtycke, men då ändras parrelationens form antingen från ett äktenskap till ett registrerat partnerskap eller från ett registrerat partnerskap till ett äktenskap. När lagen stiftades ansågs detta arrangemang motiverat med tanke på en konsekvent personrättslig reglering. I och med ändringen av äktenskapslagen är det möjligt också för personer av samma kön att ingå äktenskap, och äktenskap eller registrerat partnerskap behöver därför inte längre betraktas som ett hinder för fastställande av könstillhörigheten. När könstillhörigheten för en gift person fastställs finns det inte heller längre någon grund för att äktenskapet skulle omvandlas till registrerat partnerskap.

Kravet på att en person som ansöker om fastställande av könstillhörigheten inte får vara gift eller leva i ett registrerat partnerskap föreslås bli struket i lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet. Det föreslås dessutom att lagen ändras så att bestämmelsen om att ett äktenskap omvandlas till ett registrerat partnerskap när könstillhörigheten fastställs ska strykas. Ett registrerat partnerskap omvandlas dock fortfarande till ett äktenskap. Ett registrerat partnerskap kvarstår således som en juridisk institution endast för personer av samma kön,

och nya registrerade partnerskap uppstår inte, inte heller som följd av att konstllhörigheten fastställs.

Om den person som ansöker om fastställande av konstllhörigheten är gift, fortsätter således äktenskapet som äktenskap. Eftersom fastställande av makens konstllhörighet inte ändrar relationens rättsliga form, föreslås det att kravet på samtycke av maken ska strykas. I propositionen föreslås det dock bestämmelser om att magistraten ska sända ett meddelande om fastställande av konstllhörigheten för en gift person till personens make.

2.2.4 Religionsfrihetslagen

I 3 § 2 mom. i religionsfrihetslagen (453/2003) föreskrivs det om hur barnets religiösa ställning bestäms. Utgångspunkten är att vårdnadshavarna gemensamt beslutar om barnets religiösa ställning. Om vårdnadshavarna inte kommer överens om barnets religiösa ställning efter barnets födelse, kan dock barnets mor, som är vårdnadshavare, ensam besluta om barnets inträde i ett religionssamfund inom ett år från barnets födelse. Efter ändringen av äktenskapslagen är det vid tillämpningen av undantagsbestämmelsen problematiskt om ett äkta par av samma kön inte når enighet om vilken religion deras adopterade barn ska tillhöra. Bestämmelsen ger ingen vägledning vid tolkningen av hur beslutanderätten mellan de två vårdnadshavarna ska fördelas under barnets första levnadsår.

I propositionen föreslås det att den möjlighet till undantag som anges i bestämmelsen ska strykas. Beslutet ska alltid fattas av vårdnadshavarna gemensamt. Om enighet inte nås, och om en domstol inte fattat ett separat beslut om vårdnadshavarnas uppgiftsfördelning i detta ärende, förblir frågan vilket religiöst samfund barnet ska tillhöra oavgjord.

2.2.5 Lagstiftning som hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

När riksdagen godkände ändringen av äktenskapslagen förutsatte den att kompletterande lagstiftningsändringar ska utarbetas före utgången av 2015. De ändringar som krävs i de lagar som hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde bereds separat så att de träder i kraft samtidigt som ändringen av äktenskapslagen.

2.3 Annan lagstiftning

2.3.1 Lagen om hemkommun

I 6 a § i lagen om hemkommun (201/1994) föreskrivs det om folkbokföringskommun för en finsk medborgare som är stadigvarande bosatt i utlandet. Folkbokföringskommun behöver användas främst när rösträtsregistret uppgörs. Enligt bestämmelsen är folkbokföringskommunen för en sådan person den kommun som senast var hans hemkommun i Finland. Om en person aldrig har haft hemkommun i Finland, bestäms hans eller hennes folkbokföringskommun i första hand enligt moderns och i andra hands enligt faderns hemkommun eller folkbokföringskommun. Enligt bestämmelsen är ett barns folkbokföringskommun den kommun som vid den tidpunkt då han eller hon fick finskt medborgarskap var föräldrarnas hemkommun eller folkbokföringskommun. Om föräldrarna då inte hade någon hemkommun eller folkbokföringskommun i Finland, är folkbokföringskommunen Helsingfors. Vid beredningen av propositionen har man granskat hur bestämmelsen lämpar sig för en situation då ett äkta par av samma kön adopterar ett barn som är bosatt i utlandet och barnet också efter adoptionen är stadigvarande bosatt i utlandet. Sådana fall är troligen sällsynta och barnets folkbokföringskommun kan bestämmas genom tolkning av bestämmelsen. Det har inte ansetts föreligga behov att ändra bestämmelsen.

2.3.2 Lagen om assisterad befruktning

Enligt 2 § i lagen om assisterad befruktning (1237/2006) avses med par en kvinna och en man som lever tillsammans i äktenskap eller under äktenskapsliknande förhållanden. I paragrafen definieras dessutom den som får behandling som ett par, eller en kvinna som inte lever i äktenskap eller under äktenskapsliknande förhållanden. Lagens grundlagsenlighet har bedömts i samband med riksdagsbehandlingen av lagförslaget (RP 3/2006 rd). Enligt grundlagsutskottets utlåtande ställde grundlagen och särskilt jämlikhetsbestämmelsen i dess 6 § inte några hinder i vägen för den föreslagna lagstiftningen (GrUU 16/2006 rd och GrUU 25/2006 rd). I propositionen föreslås det ingen ändring av lagens definition av par, eftersom en ändring av förutsättningarna för assisterad befruktning är en omfattande fråga som kräver ingående diskussion. Att begreppet äktenskap ändras kräver dock en teknisk ändring av definitionen av den som får behandling, för att inte lagens tillämpningsområde ska inskränkas jämfört med nuläget.

2.3.3 Faderskap och vem som är vårdnadshavare

Denna proposition eller ändringen av äktenskapslagen inverkar inte på hur faderskapet till ett barn bestäms eller vem som är barnets vårdnadshavare.

Faderskapet bestäms enligt faderskapslagen (11/2015). I 2 § i faderskapslagen finns det en bestämmelse om konstaterande av faderskap på grundval av äktenskap. Tanken bakom bestämmelsen är att ett barn fötts till följd av samlag mellan en kvinna och en man som ingått äktenskap med varandra. Det är klart att bestämmelsen inte tillämpas på konstaterande av faderskap på grundval av äktenskap när det gäller ett barn som fötts under äktenskapet mellan två personer av samma kön.

Vårdnaden om ett barn bestäms enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983). Vårdnadshavare är barnets föräldrar ensamma eller tillsammans eller de som anförtrotts vårdnaden om barnet genom ett domstolsbeslut. Äktenskap mellan personer av samma kön gör inte den ena maken automatiskt på basis av äktenskapet till vårdnadshavare för den andra makens barn. Enligt 6 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt är det nämligen endast äktenskap som ingås mellan barnets biologiska föräldrar som leder till att båda föräldrarna blir vårdnadshavare för barnet.

2.3.4 Adoption

Enligt adoptionslagen (22/2012) är det endast makar som kan adoptera gemensamt. När ändringen av äktenskapslagen trätt i kraft kan också makar av samma kön adoptera gemensamt. Detta förutsätter inga ändringar i adoptionslagen. En partner i ett registrerat partnerskap har också i fortsättningen enligt 9 § i lagen om registrerat partnerskap möjlighet att adoptera sin partners barn.

2.3.5 Nordiska äktenskapskonventionen

Mellan de nordiska länderna gäller den i Stockholm den 6 februari 1931 mellan Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige avslutade konventionen, innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap (FördrS 20/1931). Enligt 15 § i lagen om registrerat partnerskap ska konventionen inte tillämpas på ett registrerat partnerskap. I de nordiska länderna råder det samförstånd om att konventionen inte heller ska tillämpas på äktenskap mellan personer av samma kön. I Sverige finns det en uttrycklig bestämmelse i den nationella författning som gäller verkställigheten av konventionen (Förordning (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap, 23 §). I Norge har saken noterats i de förberedande handlingarna i samband

med en lag som gäller ändring av äktenskapslagen. I propositionen föreslås det inte separata bestämmelser om detta. Frågan hur den nordiska äktenskapskonventionen lämpar sig för äktenskap mellan personer av samma kön kan också tas till omprövning mellan de nordiska länderna.

3 Propositionens konsekvenser

Allmänt

En bedömning av konsekvenserna av ändringen av äktenskapslagen gjordes av riksdagen i samband med att lagen antogs. I denna proposition bedöms endast de konsekvenser som hänför sig till genomförandet av de kompletterande bestämmelser som föreslås här.

Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har konsekvenser för statsfinanserna i synnerhet därför att de föreslagna lagändringarna förutsätter ändringar i flera datasystem. Ändringarna i datasystemet måste genomföras i god tid innan den föreslagna lagstiftningen träder i kraft den 1 mars 2017, vilket innebär att kostnaderna i huvudsak allokeras till år 2016.

Den mest betydande kostnadsposten hänför sig till de datatekniska ändringar som ska göras i befolkningsdatasystemet. Enligt Befolkningsregistercentralens preliminära uppskattning är den extra utgift av engångsnatur ca 170 000 euro. Denna extra utgift på finansministeriets förvaltningsområde har beaktats i samband med ändringen av äktenskapslagen i den första tilläggsbudgeten för 2015.

De datasystemkostnader som eventuellt åsamkas andra instanser beror på innehållet i de ändringar som Befolkningsregistercentralen genomför. Kostnadsverkningarna av de ändringar som görs i Skatteförvaltningens kundinformationssystem är enligt Skatteförvaltningens uppskattning 7 500 euro. Enligt finansministeriets bedömning kan denna kostnad finansieras inom ramen för Skatteförvaltningens nuvarande finansiering.

Kostnaderna för de ändringsbehov som hänför sig till Folkpensionsanstaltens datasystem uppskattas till 147 000 euro. Detta utgör en utgift av engångsnatur på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde och finansieras i enlighet med ramarna.

Enligt en utredning av jord- och skogsbruksministeriet förorsakar de föreslagna lagändringarna inga direkta behov av ändringar i datasystemen på ministeriets förvaltningsområde. Kostnadsverkningarna av de ändringar som gäller gränssnitten för dataöverföring eller datainnehållet i befolkningsdatasystemet skulle enligt en uppskattning i varje fall vara små på jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde och förorsakar inga behov av tilläggsfinansiering.

Enligt en uppskattning av enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid regionförvaltningsverket i Östra Finland kan de föreslagna ändringarna kräva mindre justeringar i magistraternas ärendehanteringssystem, men några betydande konsekvenser för magistraternas egna register och system har ändringarna inte. Kostnaderna för mindre ändringar i systemen kan täckas inom ramen för de normala kostnaderna för underhåll och utveckling av systemen.

Propositionen medför datasystemkostnader också för religiösa samfund som sköter folkbokföring. Enligt kyrkostyrelsens bedömning är kostnadsverkningarna av de ändringar som behövs i det gemensamma medlemsregister som förs av den evangelisk-lutherska kyrkan ca 38 000—53 000 euro. För den ortodoxa kyrkan är datasystemkostnaderna ca 10 000 euro. Dessa kostnader förorsakar inga behov av anslagsökningar.

RP 65/2015 rd

Dessutom uppskattar Keva kostnaderna för ändringar i sitt datasystem till ca 30 000 euro. De kostnadsverkningar som eventuellt åsamkas Pensionsskyddscentralen utgör högst ca 25 000 euro. Med beaktande av dessa offentligrättsliga sammanslutningars finansieringssystem har dessa kostnader inga konsekvenser för statsfinanserna.

De konsekvenser som ändringen av äktenskapslagen har för lagstiftningen på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde bereds separat. I det sammanhanget görs det en bedömning av de ekonomiska konsekvenserna av ändringarna i fråga.

Konsekvenser för myndigheterna

Efter att ändringen av äktenskapslagen trätt i kraft kan också par av samma kön vigas till äktenskap. Varje år har magistraterna registrerat ca 300 partnerskap. Vigning till äktenskap och registrering av partnerskap samt hindersprövningen i samband med vardera motsvarar i praktiken varandra vad arbetsmängden beträffar. Det spelar således inte särskilt stor roll för magistraternas arbetsmängd att sådana par som för närvarande låter registrera sitt partnerskap i fortsättningen blir vigda. När lagen träder i kraft kan man vänta sig ett möjligen något större intresse än normalt för äktenskap mellan par av samma kön, och antalet vigslar kan tillfälligt öka. Situationen torde dock jämna ut sig rätt snabbt.

I propositionen föreslås det att ett registrerat partnerskap ska kunna omvandlas till äktenskap genom ett anmälningförfarande. År 2014 fanns det 2435 registrerade par i Finland. Om alla registrerade partnerskap omvandlades till äktenskap genom ett anmälningförfarande, skulle detta enligt en bedömning av enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid regionförvaltningsverket i Östra Finland temporärt kräva extra resurser på omkring 0,5 årsverken på finansministeriets förvaltningsområde. Behandlingen av en anmälan antas ta ca 15 minuter i anspråk. I kalkylen ingår också arbetets andel av allmän förvaltning samt av avlönad frånvaro. Om anmälningförfarandet kan påskyndas t.ex. med hjälp av elektronisk självbetjäning, blir effekten på magistraternas arbetsmängd mindre. Det är också troligt att endast en del av dem som lever i registrerat partnerskap vill omvandla partnerskapet till äktenskap. Detta minskar behovet av extra resurser.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid justitieministeriet. Under beredningen bedrevs samarbete med olika ministerier och de övriga instanser som nämns nedan. Det utarbetades ett utkast till proposition som publicerades på justitieministeriets webbplats. Utkastet kunde där kommenteras skriftligt. Dessutom ordnades det ett möte där följande instanser fick yttra sig om utkastet: finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten, Keva, Skatteförvaltningen, Befolkningsregistercentralen, Katolska kyrkan i Finland, Kyrkostyrelsen för evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, Suomen Islamilainen Neuvosto, Ortodoxa kyrkan i Finland, enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid regionförvaltningsverket i Östra Finland, magistraten i Helsingfors, magistraten i Västra Nyland, Finlands Advokatförbund, Monimuotoiset perheet ry, Regnbågsfamiljer ry och SETA ry.

Största delen av kommentarerna framfördes vid mötet. Dessutom lämnades det in tre utlåtanden om utkastet till proposition. I kommentarerna fanns det i regel inget att anmärka på den. Endast Äkta äktenskap rf motsatte sig de föreslagna lagändringarna och påpekade att propositionen inte beaktar medborgarinitiativet (OM 46/52/2015) om upphävande av ändringsbestämmelserna i äktenskapslagen. Föreningen föreslog också att adoptionslagen ändras så att gemensam adoption inte tillåts för makar av samma kön. Också Kristdemokratiska riksdagsgruppen fann de föreslagna lagändringarna ytterst problematiska.

RP 65/2015 rd

Avvikande åsikt framfördes i fråga om den föreslagna ändringen av religionsfrihetslagen. Majoriteten tog inte särskilt ställning till den föreslagna ändringen. Kyrkostyrelsen för evangelisk-lutherska kyrkan understödde ändringsförslaget, som enligt dess åsikt skulle framhäva samstämmigheten bland vårdnadshavarna och behandla vårdnadshavarna lika. Katolska kyrkan understödde inte ändringen eftersom barnets religiösa ställning oftare än nu skulle förbli oavgjord. Enligt Kristdemokratiska riksdagsgruppen skulle den föreslagna ändringen leda till ökad rotlöshet och frånvaro av religiositet samt bidra till att inskränka på den positiva religionsfriheten. Den skulle också försvåra värdefostran av barn i hem och skola. Propositionen har inte ändrats i detta avseende.

Äkta äktenskap rf och Kristdemokratiska riksdagsgruppen fann förslaget om att ett i Finland registrerat partnerskap genom en anmälan skulle kunna omvandlas till äktenskap problematiskt. Enligt dem skulle äktenskapet i och med ett sådant förfarande ingås utan den viljeyttring som är förknippat med ett äkta engagemang. Regnbågsfamiljer rf och SETA ry önskade för sin del att också ett i utlandet registrerat partnerskap skulle kunna omvandlas till äktenskap genom en anmälan. Av de skäl som anförts i den allmänna motiveringen har det inte ansetts motiverat att ändra propositionen till denna del.

Social- och hälsovårdsministeriet samt Regnbågsfamiljer rf och SETA ry förde fram ett behov att ändra lagen om transsexuella personers könstillhörighet så att kravet på att personen ska vara ogift stryks som ett villkor för att fastställa könstillhörigheten. Propositionen har ändrats i enlighet med detta.

I utkastet till propositionen föreslogs det inga ändringar i lagen om assisterad befruktning. Regnbågsfamiljer rf och SETA ry föreslog att lagen ändras så att par av samma kön ska kunna få assisterad befruktning som ett par. Efter de inkomna kommentarerna har propositionen kompletterats med ett förslag om ändring av lagen om assisterad befruktning. På så sätt säkerställs att lagens tillämpningsområde inte inskränks jämfört med nuläget. Det föreslås ingen utvidgning av lagens tillämpningsområde.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Äktenskapslagen

1 a §. I äktenskapslagen föreslås det en ny 1 a §, där det föreskrivs om en möjlighet för parterna i ett registrerat partnerskap att omvandla sitt partnerskap till äktenskap genom att lämna in en gemensam anmälan till magistraten. Efter det att magistraten har fått anmälan från bägge parter fortsätter partnerskapet som äktenskap utan att det tidigare rättsförhållandet upphör och ett nytt uppstår.

Paragrafen ska tillämpas endast på partnerskap som har registrerats i Finland. Ett i utlandet registrerat partnerskap ger med stöd av den föreslagna paragrafen inte rätt att omvandla partnerskapet till äktenskap i Finland, även om det skulle ha erkänts i Finland.

1.2 Lagen om registrerat partnerskap

1—5, 5 a, 6, 10, 11 och 16 §. Paragraferna föreslås bli upphävda på den grunden att nya registrerade partnerskap enligt förslaget inte längre kan ingås. Något bemyndigande att utfärda förordning behövs inte heller längre.

8 §. Den sista meningen i 4 mom. föreslås bli struken, eftersom det enligt förslaget inte längre är möjligt att registrera partnerskap.

1.3 Lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster

13 §. *Personuppgifter som registreras i systemet.* Det föreslås att 1 mom. 5 punkten kompletteras så att också uppgifter om att ett registrerat partnerskap har omvandlats till äktenskap ska registreras i befolkningsdatasystemet.

1.4 Lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet

1 §. *Villkoren för att fastställa könstillhörigheten.* I paragrafens 3 punkt föreslås en strykning i fråga om kravet på att den person som ber att en annan könstillhörighet fastställs för honom eller henne inte får vara gift eller leva i ett registrerat partnerskap. Att en transsexuell person är gift eller lever i ett registrerat partnerskap är i princip inte längre ett hinder för att fastställa könstillhörigheten. På grund av den föreslagna ändringen kvarstår tre allmänna villkor för att fastställa könstillhörigheten i paragrafen. I dess 1 mom. föreslås en teknisk ändring. I stället för till befolkningsdatalagen (507/1993), som upphävts, hänvisas det till lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster.

I paragrafen föreslås ett 2 mom. där det på samma sätt som i den gällande lagstiftningen föreskrivs att ett villkor för att fastställa könstillhörigheten för en person som lever i ett registrerat partnerskap är att den andra parten i partnerskapet har gett sitt samtycke till detta. Ett samtycke krävs av den anledningen att fastställandet av den andra partens könstillhörighet inverkar på båda makarnas rättsliga ställning i och med att relationsformen omvandlas. Bestämmelsen i den gällande 2 § föreslås dock bli ändrad så att samtycke ges till att partnerskapet omvandlas till äktenskap, inte till fastställande av könstillhörigheten. På så sätt framhävs självbestämmanderätten för den person som ansöker om fastställande av könstillhörigheten. Det föreslås dessutom att bestämmelsen revideras så att samtycket inte behöver ges till magistraten

personligen. Förfarandet överensstämmer då med förfarandet i den 1 a § som föreslås i äktenskapslagen. Det föreslås också att rubriken för paragrafen preciseras på finska.

2 §. Omvandling av partnerskap. I paragrafen föreslås en bestämmelse om att ett registrerat partnerskap utan särskilda åtgärder omvandlas till äktenskap när könstillhörigheten för en person som lever i ett registrerat partnerskap fastställs, och att denna ändring antecknas i befolkningsdatasystemet. Detta motsvarar den gällande lagen. Dessutom föreslås det att paragrafens rubrik ändras så att den bättre motsvarar det nya innehållet.

2 a §. Meddelande till maken. I paragrafen föreslås det en bestämmelse för de fall då den person som ansöker om fastställande av könstillhörigheten är gift. Det föreslås att bestämmelsen om att ett äktenskap omvandlas till ett registrerat partnerskap ska strykas. Eftersom parförhållandets rättsliga form inte ändras, föreslås det att också kravet på samtycke av maken ska strykas. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska magistraten dock lämna ett meddelande om fastställande av en gift persons könstillhörighet till personens make. Det här är ett sätt att säkerställa att information om fastställande av könstillhörigheten alltid också förmedlas till maken.

1.5 Religionsfrihetslagen

3 §. Medlemskap i ett religionssamfund. Det föreslås att det sekundära alternativet i 2 mom. stryks där det sägs att beslutanderätten överförs till modern inom ett år från barnets födelse, om vårdnadshavarna inte kommer överens om barnets religiösa ställning. Ett barns vårdnadshavare beslutar således alltid gemensamt om barnets religiösa ställning. Undantaget är endast om en domstol har beslutat något annat om uppgiftsfördelningen.

1.6 Lagen om assisterad befruktning

2 §. Definitioner. Det föreslås att ordalydelsen i 2 punkten preciseras så att det med äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden avses ett förhållande mellan en kvinna och en man i enlighet med 1 punkten. Denna ändring behövs för att definitionen av den som får behandling inte ska inskränkas på grund av att äktenskapsbegreppet ändras.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2017.

Enligt ikraftträdandebestämmelsen i det lagförslag som gäller ändring av lagen om registrerat partnerskap ska 6 § i den gällande lagen fortfarande tillämpas på ärenden som gäller ogiltighet i fråga om registrering av partnerskap och registrering som kan anses vara giltig. De situationer då paragrafen kan tillämpas är då ett partnerskap har registrerats före ikraftträdandet av lagen. Lagen innehåller dessutom en sedvanlig övergångsbestämmelse enligt vilken de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av lagen ska tillämpas på en registrering av ett partnerskap som är anhängig vid ikraftträdandet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av äktenskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till äktenskapslagen (234/1929) en ny 1 a § som följer:

1 a §

Parterna i ett partnerskap som har registrerats i Finland kan omvandla sitt partnerskap till äktenskap genom att lämna in en gemensam anmälan om detta till magistraten. Det registrerade partnerskapet fortsätter som äktenskap från den dag då magistraten har tagit emot anmälan.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av lagen om registrerat partnerskap

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om registrerat partnerskap (950/2001) 1—5, 5 a, 6, 10, 11 och 16 §,
av dem 2 § sådan den lyder i lag 24/2012, 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lag
574/2008 och 5 a § sådan den lyder i lag 574/ 2008, samt
ändras 8 § 4 mom. som följer:

8 §

En bestämmelse om make i en lag eller en förordning tillämpas också på en part i ett partnerskap som avses i denna lag, om inte något annat föreskrivs.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

På ogiltighet i fråga om registrering av partnerskap och på registrering som kan anses vara giltig tillämpas fortfarande vad som föreskrivs i den 6 § som upphävs genom denna lag.

På en registrering av ett partnerskap som är anhängig när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

3.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) 13 § 1 mom. 5 punkten som följer:

13 §

Personuppgifter som registreras i systemet

Följande uppgifter om personer som är föremål för registrering ska registreras i befolkningsdatasystemet:

5) civilstånd samt uppgifter om ingående och upplösning av äktenskap eller registrering av partnerskap, upplösning av registrerat partnerskap och omvandling av registrerat partnerskap till äktenskap,

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet (563/2002) 1 och 2 §, samt
fogas till lagen en ny 2 a § som följer:

1 §

Villkoren för att fastställa könstillhörigheten

Det fastställs att en person har en annan könstillhörighet än den som antecknats för honom eller henne i befolkningsdatasystemet enligt lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster(661/2009), om personen i fråga

1) visar upp en medicinsk utredning om att han eller hon varaktigt upplever sig tillhöra det motsatta könet och lever i en könsroll som motsvarar detta samt att han eller hon har undergått sterilisering eller av annan orsak saknar fortplantningsförmåga,

2) är myndig,

3) är finsk medborgare eller bosatt i Finland.

Om personen i fråga lever i ett registrerat partnerskap är ett ytterligare villkor för att fastställa könstillhörigheten att den andra parten i partnerskapet har meddelat magistraten att han eller hon samtycker till att det registrerade partnerskapet omvandlas till äktenskap.

2 §

Omvandling av partnerskap

När könstillhörigheten för en person som lever i ett registrerat partnerskap fastställs, omvandlas det registrerade partnerskapet utan särskilda åtgärder till äktenskap. Ändringen antecknas i befolkningsdatasystemet när en anteckning enligt 3 § görs.

2 a §

Meddelande till maken

När könstillhörigheten för en gift person fastställs, ska magistraten sända ett meddelande om fastställandet till personens make.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

5.

Lag

om ändring av 3 § i religionsfrihetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i religionsfrihetslagen (453/2003) 3 § 2 mom. som följer:

3 §

Medlemskap i ett religionssamfund

Ett barns vårdnadshavare beslutar gemensamt om barnets religiösa ställning. Om en domstol har beslutat något annat om uppgiftsfördelningen mellan vårdnadshavarna med stöd av 9 § 3 mom. i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) ska dock domstolens beslut följas.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

6.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om assisterad befruktning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om assisterad befruktning (1237/2006) 2 § 2 punkten som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *den som får behandling* ett par, eller en kvinna som inte lever i äktenskap eller under äktenskapsliknande förhållanden med en man,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 15 oktober 2015

Vid förhinder för statsministern, kommun- och reformminister

Anu Vehviläinen

Kommunikationsminister Anne Berner

1.

Lag

om ändring av äktenskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till äktenskapslagen (234/1929) en ny 1 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Parterna i ett partnerskap som har registrerats i Finland kan omvandla sitt partnerskap till äktenskap genom att lämna in en gemensam anmälan om detta till magistraten. Det registrerade partnerskapet fortsätter som äktenskap från den dag då magistraten har tagit emot anmälan.

Denna lag träder i kraft den
20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om registrerat partnerskap

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om registrerat partnerskap (950/2001) 1—5, 5 a, 6, 10, 11 och 16 §,
av dem 2 § sådan den lyder i lag 24/2012, 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lag
574/2008 och 5 a § sådan den lyder i lag 574/ 2008, samt
ändras 8 § 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Två personer av samma kön vilka vardera fyllt 18 år kan låta registrera sitt partnerskap på det sätt som föreskrivs i denna lag.

(upphävs)

2 §

Ett partnerskap får inte registreras, om
1) *den ena parten i parförhållandet redan är registrerad partner eller är gift, eller*
2) *parterna i parförhållandet är släkt med varandra på ett sådant sätt att släktskapet enligt 7, 9 eller 9 a § i äktenskapslagen (234/1929) är ett hinder mot äktenskap.*

(upphävs)

Med motsvarande tillämpning av vad som föreskrivs i 9 § i äktenskapslagen, kan justitieministeriet trots ett på släktskap grundat hinder mot registrering av ett partnerskap ge tillstånd till registreringen.

3 §

Magistraten skall undersöka om det finns något i lag föreskrivet hinder mot registrering av ett partnerskap. Vid prövning av hinder mot registreringen gäller i övrigt vad som i 11—13 § äktenskapslagen föreskrivs om prövning av hinder mot äktenskap.

(upphävs)

4 §

Ett partnerskap registreras av en myndighet som har rätt att förrätta borgerlig vigsel. Registreringen kan också förrättas av en person som magistraten gett vigselrätt med stöd av 17 a § 2 mom. i äktenskapslagen.

(upphävs)

En i 1 mom. avsedd myndighet får inte registrera ett partnerskap, om den känner till en omständighet som utgör hinder mot registrering eller om den konstaterar att någon-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

dera av parterna på grund av rubbat sinnes-
tillstånd inte förmår inse sakens betydelse.

En i 1 mom. avsedd myndighet skall före registrering av ett partnerskap försäkra sig om att hinder mot registreringen prövats på det sätt som föreskrivs i 3 §. Registrering av ett partnerskap får inte förrättas, om det förflutit mer än fyra månader från det intyget över hindersprövning utfärdades.

5 §

Ett partnerskap registreras så att vardera parten i ett parförhållande i närvaro av en i 4 § 1 mom. avsedd myndighet tillsammans undertecknar en registreringshandling, varefter myndigheten bestyrker handlingen med sin namnteckning.

(upphävs)

5 a §

För prövning av hinder mot registrering av partnerskap och för registrering av partnerskap samt för intyg i anslutning till dessa tas ingen avgift ut. Avgift och ersättning för resekostnader får dock tas ut för registrering av ett partnerskap, om parterna i partnerskapet och registermyndigheten har kommit överens om att registrering enligt 5 § ska förrättas vid någon annan tidpunkt än under den öppettid som nämns i 1 § i förordningen om öppethållandet av statens ämbetsverk (332/1994) eller någon annanstans än i registermyndighetens tjänstelokal. Avgift och ersättning för resekostnader får även tas ut om parterna i partnerskapet har kommit överens med en vigsselförrättare som avses i 17 a § 2 mom. i äktenskapslagen att denne ska förrätta registreringen. I fråga om avgiftens och ersättningens storlek föreskrivs genom förordning av statsrådet i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

(upphävs)

6 §

Registreringen av ett partnerskap är ogiltig, om den inte har förrättats på det sätt som föreskrivs i 5 § eller om partnerskapet inte har registrerats av en myndighet som avses i 4 § 1 mom.

(upphävs)

Republikens president kan på synnerligen vägande skäl besluta att en registrering som enligt 1 mom. är ogiltig likväl skall anses vara giltig. En ansökan om detta kan göras av vardera parten i ett partnerskap eller, om

RP 65/2015 rd

Gällande lydelse

någondera av dem avlidit, av dennes arvingar.

8 §

En bestämmelse om make i en lag eller en förordning tillämpas också på en part i ett partnerskap som avses i denna lag, om inte något annat föreskrivs. *På parter i ett parförhållande vilka ämnar registrera sitt partnerskap tillämpas vad som föreskrivs om förlovade, om inte något annat föreskrivs.*

10 §

Ett partnerskap får registreras i Finland endast om

1) åtminstone den ena parten i parförhållandet är finsk medborgare och är bosatt i Finland, eller

2) vardera parten i parförhållandet har varit bosatt i Finland under de två år som omedelbart föregår registreringen.

Med finskt medborgarskap jämställs vid tillämpningen av 1 mom. medborgarskap i en sådan främmande stat vars lagstiftning ger möjlighet att registrera partnerskap med i huvudsak samma rättsverkningar som föreskrivs i denna lag. Om sådana stater meddelas genom förordning av statsrådet.

11 §

Rätten att registrera ett partnerskap inför en finsk myndighet bestäms enligt finsk lag.

16 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

Föreslagen lydelse

8 §

En bestämmelse om make i en lag eller en förordning tillämpas också på en part i ett partnerskap som avses i denna lag, om inte något annat föreskrivs.

(upphävs)

(upphävs)

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ogiltighet i fråga om registrering av partnerskap och på registrering som kan anses vara giltig tillämpas fortfarande vad som föreskrivs i den 6 § som upphävs genom denna lag.

På en registrering av ett partnerskap som är anhängig när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

3.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) 13 § 1 mom. 5 punkten som följer:

Gällande lydelse

13 §

Personuppgifter som registreras i systemet

Följande uppgifter om personer som är föremål för registrering ska registreras i befolkningsdatasystemet:

5) civilstånd samt uppgifter om ingående och upplösning av äktenskap eller registrering av partnerskap och upplösning av registrerat partnerskap,

Föreslagen lydelse

13 §

Personuppgifter som registreras i systemet

Följande uppgifter om personer som är föremål för registrering ska registreras i befolkningsdatasystemet:

5) civilstånd samt uppgifter om ingående och upplösning av äktenskap eller registrering av partnerskap, upplösning av registrerat partnerskap *och omvandling av registrerat partnerskap till äktenskap,*

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet (563/2002) 1 och 2 §, samt
fogas till lagen en ny 2 a § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Villkoren för att fastställa könstillhörigheten

Det fastställs att en person har en annan könstillhörighet än den som antecknats för honom eller henne i befolkningsdatasystemet enligt befolkningsdatalagen (507/1993), om personen i fråga

1) visar upp en medicinsk utredning om att han eller hon varaktigt upplever sig tillhöra det motsatta könet och lever i en könsroll som motsvarar detta samt att han eller hon har undergått sterilisering eller av annan orsak saknar fortplantningsförmåga,

2) är myndig,

3) *inte är gift eller lever i ett registrerat partnerskap, och*

4) är finsk medborgare eller bosatt i Finland.

2 §

Undantag från villkoren

Utan hinder av 1 § 3 punkten kan det fastställas att den som är gift eller lever i ett registrerat partnerskap har en annan könstillhörighet än den som antecknats för honom eller

Föreslagen lydelse

1 §

Villkoren för att fastställa könstillhörigheten

Det fastställs att en person har en annan könstillhörighet än den som antecknats för honom eller henne i befolkningsdatasystemet enligt *lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster*(661/2009), om personen i fråga

1) visar upp en medicinsk utredning om att han eller hon varaktigt upplever sig tillhöra det motsatta könet och lever i en könsroll som motsvarar detta samt att han eller hon har undergått sterilisering eller av annan orsak saknar fortplantningsförmåga,

2) är myndig,

3) är finsk medborgare eller bosatt i Finland.

Om personen i fråga lever i ett registrerat partnerskap är ett ytterligare villkor för att fastställa könstillhörigheten att den andra parten i partnerskapet har meddelat magistraten att han eller hon samtycker till att det registrerade partnerskapet omvandlas till äktenskap.

2 §

Omvandling av partnerskap

När könstillhörigheten för en person som lever i ett registrerat partnerskap fastställs, omvandlas det registrerade partnerskapet utan särskilda åtgärder till äktenskap. Änd-

RP 65/2015 rd

Gällande lydelse

henne i befolkningsdatasystemet, om maken eller den andra parten i det registrerade partnerskapet personligen har gett sitt samtycke till detta till magistraten efter att av denna ha informerats om verkningarna enligt 2 mom.

När könstillhörigheten fastställs i ett fall som avses i 1 mom., förvandlas ett äktenskap utan särskilda åtgärder till ett registrerat partnerskap och ett registrerat partnerskap till ett äktenskap.

Den ändring som avses i 2 mom. antecknas i befolkningsdatasystemet när en anteckning enligt 3 § görs.

Föreslagen lydelse

ringen antecknas i befolkningsdatasystemet när en anteckning enligt 3 § görs.

2 a §

Meddelande till maken

När könstillhörigheten för en gift person fastställs, ska magistraten sända ett meddelande om fastställandet till personens make.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

5.

Lag

om ändring av 3 § i religionsfrihetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i religionsfrihetslagen (453/2003) 3 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

3 §

Medlemskap i ett religionssamfund

Ett barns vårdnadshavare beslutar gemensamt om barnets religiösa ställning. *Om vårdnadshavarna dock inte kommer överens om barnets religiösa ställning efter barnets födelse kan barnets mor, som är vårdnadshavare, ensam besluta om barnets inträde i ett religionssamfund inom ett år från barnets födelse.* Om en domstol har beslutat något annat om uppgiftsfördelningen mellan vårdnadshavarna med stöd av 9 § 3 mom. lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) skall dock domstolens beslut följas.

Föreslagen lydelse

3 §

Medlemskap i ett religionssamfund

Ett barns vårdnadshavare beslutar gemensamt om barnets religiösa ställning. Om en domstol har beslutat något annat om uppgiftsfördelningen mellan vårdnadshavarna med stöd av 9 § 3 mom. i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) ska dock domstolens beslut följas.

Denna lag träder i kraft den
20 .

6.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om assisterad befruktning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om assisterad befruktning (1237/2006) 2 § 2 punkten som följer:

Gällande lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *den som får behandling* ett par, eller en
kvinna som inte lever i äktenskap eller under
äktenskapsliknande förhållanden,

Föreslagen lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *den som får behandling* ett par, eller en
kvinna som inte lever i äktenskap eller under
äktenskapsliknande förhållanden *med en*
man,

Denna lag träder i kraft den
20 .
